

Bredbynskolan
Köpmangatan 68
895 30 Bredbyn

2010-12-17

Dnr 43-2010-2569

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Bredbynskolan
i Örnsköldsviks kommun

Rektorn vid Bredbynskolan

Köpmangatan 68

895 30 Bredbyn

Tillsyn i Bredbynskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–9

Obligatorisk särskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Bredbynskolan och Örnsköldsviks kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Bredbynskolans kunskapsresultat har sett över en längre tidsperiod försämrats. Vissa ämnen har särskilt låg måluppfyllelse, det gäller bland annat engelska, fysik och kemi. Skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat i årskurs 9 är mycket stora. Det är av största vikt att skolan noga analyserar kunskapsresultaten i alla ämnen och i alla årskurser för att kunna vidta lämpliga åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Skolans personal ger uttryck för att det finns många elever på skolan som har kapacitet att nå längre än vad de gör men att elevernas ambitionsnivå är för låg.

Skolinspektionen vill poängtera att det är skolans ansvar att träna eleverna i att ta ansvar för sina studier och utmana dem att nå längre. Skolan behöver reflektera över vilken inverkan skolans strategier kring arbetet med särskilt stöd och nivågrupperingar har på elevernas motivation och lärarnas förväntningar på eleverna. Alla elever delas in i grupper med olika arbetstempo senast från och med årskurs 8 i engelska och matematik. Vidare ges särskilt stöd i relativt stor omfattning utanför klassens ram.

Skolinspektionen bedömer att Bredbynskolan måste bli bättre på att individanpassa undervisningen för att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt i sin

kunskapsutveckling. Att öka elevernas inflytande över undervisningen kan också vara ett viktigt medel i denna strävan, något som skolan också är medveten om.

Tillsynen vid Bredbynskolan visar att skolan måste åtgärda brister på flera punkter. Skolans rektor är medveten om flertalet av dessa och har även påbörjat utvecklingsarbete inom viktiga områden.

Vid Bredbynskolan finns flera olika former för elevinflytande när det gäller andra frågor än själva undervisningssituationen. Detta sker bland annat genom olika ansvarsgrupper som elevråd, elevskyddsombud, skol-if, cafeteriastyrelse och kulturråd. Inte minst kulturrådet har varit aktivt och fått ett positivt genomslag i verksamheten. Härigenom har skolan skapat goda förutsättningar för att arbeta med skolans demokratiuppdrag. Skolinspektionen vill även framhålla att eftersom det framkommer att relationerna mellan vissa grupper ibland är ansträngda och att det ibland är en låg toleransnivå mot andra kulturer behöver skolan intensifiera sitt värdegrundsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Bredbynskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn säkerställer inte i tillräcklig grad att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande samt att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Alla lärare utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav. De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte ett tydligt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat samt arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Skolans kvalitetsredovisningar uppfyller inte författningarnas krav (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, 5 kap. grundskoleförordningen, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn arbetar inte tillräckligt aktivt för att utbildning och betygssättning är likvärdig på skolan (1 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag).

- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning. Mål och krav klargörs inte i tillräcklig omfattning (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Undervisningen anpassas inte i tillräcklig grad efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn ser inte till att det i tillräckligt hög utsträckning bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling (14 a kap. 6–7 §§ skollagen).
- Skolans planer mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolan utfärdar inte skriftliga bedömningar i enlighet med grundskoleförordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Elever mottagna i den obligatoriska särskolan följer inte alltid särskolans kursplaner och får inte sin undervisning med utgångspunkt i den garanterade timplanen för den obligatoriska särskolan. Betyg sätts inte i enlighet med författningarnas krav för elever mottagna i särskolan (2 kap. 2–3 §§, 6 kap. 1 §, 7 kap. 3 § särskoleförordningen).
- Språkvalet genomförs inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen).
- Skolans rutiner kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd och skolans åtgärdsprogram uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan säkerställer inte att studiehandledning på modersmål ges till alla elever som har behov av det (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen).
- Skolans organisation med nivåindelade grupper är inte i överensstämmelse med skollagen (4 kap. 3 § skollagen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Örnsköldsviks kommun har ansvar för att Bredbynskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snarast

Skolbeslut

Tillsyn i Bredbynskolan

Datum: 2010-12-17

4 (4)

Dnr 43-2010-2569

vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Kjell Holmberg och undervisningsrådet Ulrika Svedmark.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Mårten Olsson

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Bredbynskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Bredbynskolan den 28–29 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Bredbynskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Bredbynskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Bredbynskolan

Bredbynskolan	Antal elever
Förskoleklass	22
Grundskoleklass	335
Obligatorisk särskola	3

Källa: Skolans rektor

Bredbynskolan är en av åtta grundskolor i Moälvens skolområde, vilket täcker ett område väster om Örnköldsvik samt stora delar av kommunens nordvästra område. Skolområdet samordnas av en skolområdeschef. På Bredbynskolan finns en rektor som ansvarar för förskoleklass, årskurserna 1–9 samt fritidshem.

Bredbynskolan består av flera byggnader som ligger åtskilda. Skolan består av tre enheter, förskoleklass–årskurs 3, årskurs 4–6 samt årskurs 7–9. Årskurs 7–9 har tre arbetslag, ett per årskurs. Klasserna är åldershomogena.

En stor andel av eleverna, 70 procent, åker skolskjuts till skolan. Bredbynskolan tar emot elever från Norrflärkeskolan, Skorpedskolan, Moskolan och Mellanselskolan inför årskurs 7.

Tillsynsprotokoll för Bredbynskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Det genomsnittliga meritvärdet för Bredbynskolan har sett över en längre tid blivit allt sämre. Meritvärdet år 2010 var 195,8 och meritvärdet år 2009 var 203,5. Resultatet för 2010 är något lägre än såväl kommunen (201,4) som riket (208,8).

Skillnaden i meritvärde år 2010 mellan pojkar och flickor är mycket stor, värdet var 220,9 för flickor och 173,2 för pojkar. Av pojkarna var det 31 procent som inte nådde målen i fysik och 37 procent som inte nådde målen i kemi år 2010. För flickorna var det 25 respektive 29 procent som inte nådde målen i dessa ämnen år 2010.

Andelen elever som år 2010 nått målen i samtliga ämnen i årskurs 9 var endast 61 procent, vilket ligger klart under andelen i kommunen (72 procent) och riket (77 procent). De fem föregående åren har andelen elever som nått målen i alla ämnen dock legat på en högre nivå.

När det gäller resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2009 kan konstateras att delproven "lyssna/förstå" samt "läsa/förstå" i engelska uppvisade resultat som låg under riksgenomsnittet. Enligt skolans egen sammanställning var det 12 av 19 elever som uppnådde kravnivån i samtliga delmål i engelska, 13 av 19 i matematik samt 15 av 19 i svenska i de nationella ämnesproven år 2010.

Resultaten i svenska och matematik för årskurs 3 år 2010 var enligt skolans egen sammanställning goda.

Skolinspektionen bedömer att skolans måluppfyllelse behöver öka. Skolan måste analysera de stora skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat, förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete och analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena. Inte minst i de naturorienterande ämnena var resultaten år 2010 mycket svaga, såväl bland flickor som bland pojkar. Vidare behöver arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram utvärderas i syfte att kunna vidta ytterligare åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde:** Fokus på skolans uppdrag**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande samt se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Enligt egen uppgift begär inte rektorn in uppgifter från lärarna om kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen. Det finns dock en sammanställning som anger antal elever som nådde målen i respektive ämne 2010. Det kan påpekas att det av denna sammanställning inte framgår separata resultat i de sju olika samhälls- och naturorienterande ämnena förrän i årskurs 9, vilket ska finnas senast från och med årskurs 5.

Skolinspektionen vill framhålla att dessa ämnen har olika mål att uppnå. Detta innebär att eleverna ska bedömas mot målen i de enskilda kursplanerna. Rektorn skaffar sig därför inte i nuläget en komplett dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och resultat.

Tillsynen visar att skolans rektor är ute i den dagliga verksamheten i begränsad omfattning. Rektor uppger själv att detta är ett utvecklingsområde för henne. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver öka sin förtrogenhet med den dagliga verksamheten för att kunna utveckla densamma. Rektorn behöver skaffa sig en mer komplett bild över kunskapsutveckling och resultat och vara mer närvarande i verksamheten för att kunna följa undervisningen och lärarnas arbete. Det sistnämnda är mycket viktigt inte minst med anledning av vad som anges i nästa punkt angående att skriftliga omdömen ges på ett felaktigt sätt.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att varje lärare måste följa upp, dokumentera utvärdera och analysera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser. Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner måste förbättras.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid Bredbynskolan pågår ett utvecklingsarbete där man på skolområdesnivå arbetar fram en lokal pedagogisk planering, LPP, där de nationella målen konkretiseras för varje ämne och årskurs. Till denna planering kopplas skriftliga omdömen i alla ämnen i alla årskurser. Detta arbete är emellertid ännu inte färdigt.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga omdömen i årskurs 5 som har upprättats i april 2010 där följande ämnen ingår: matematik, svenska, engelska, OÄ, etik och moral samt bild. Skolinspektionen vill framhålla att OÄ är en beteckning på ett ämnesblock som togs bort när 1994 års läroplan infördes. Etik och moral är inget eget ämne som det finns nationella mål i och därför ska eleverna inte heller bedömas i detta.

Skolinspektionen konstaterar att det varierar huruvida lärarnas uppföljning, dokumentation, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling görs i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser.

När det gäller de individuella utvecklingsplanerna är de exempel som Skolinspektionen tagit del av mycket kortfattade och de insatser som anges saknar ibland tydlig koppling till nationella mål. Det kan till exempel handla om att eleven ska packa väskan. Vidare anges i individuella utvecklingsplaner och i lärarkommentarer till elevers självskattningar vilka personliga egenskaper elever har, vilket inte är relevant att skriva om i individuella utvecklingsplaner.

De individuella utvecklingsplanerna tillsammans med de skriftliga omdömena gör det enligt Skolinspektionens uppfattning svårt för eleverna dels att få reda på hur de ligger till kunskapsmässigt, dels vad de ska göra för att nå målen. De skriftliga omdömena ska utformas på sådant sätt att eleven och vårdnadshavarna får tydlig information om elevens kunskaper i förhållande till målen. I nuläget utgörs de skriftliga omdömena endast av kryss, om eleven bedöms nå målen eller riskerar att inte nå målen. Skolan måste vidare säkerställa att eleverna får skriftliga omdömen i alla ämnen de får undervisning i. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat samt skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Skolan måste också upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav. Rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för att utbildning och betygsättning är likvärdig på skolan.

Författningsstöd:

1 kap. 2 §, 2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, 5 kap. grundskoleförordningen, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Även lärarna måste göras delaktiga i kvalitetsarbetet. I detta arbete ska även ingå exempelvis uppföljning av värdegrundsarbetet.

I Bredbynskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2008/09 finns bland annat redogörelser av vad de olika arbetslagen har gjort under året. För ett av arbetslagen var fokus att skapa trivsel och det är utförligt redogjort för hur man har arbetat med detta. Ett annat arbetslag har arbetat med bland annat elevinflytande. Vidare anges kunskapsresultat i kvalitetsredovisningen i form av meritvärden och resultat på nationella ämnesprov. Skolinspektionen bedömer att denna resultatredovisning behöver bli mer utförlig och uppdelad på fler ämnen. Skolans rektor uppger i intervju att Bredbynskolan är en så kallad "treämnesskola" vilket innebär att ämnena matematik, svenska och engelska fokuseras i första hand.

Bredbynskolans arbete med elever i behov av särskilt stöd följs inte upp eller utvärderas på ett tydligt sätt på skolnivå. Detta är något som rektor måste göra, i synnerhet mot bakgrund av de sjunkande resultaten och eftersom skolan i relativt stor utsträckning nivågrupperar elever och ger stöd utanför klassens ram. Vidare ska uppföljning och utvärdering av skolans årliga plan mot kränkande behandling göras i kvalitetsredovisningen. Någon närmare analys av skolans värdegrundsarbete har inte gjorts, förutom i årskurs 7 vars arbetslag särskilt har arbetat med värdegrundsfrågor.

Bredbynskolans kvalitetsredovisning är i många delar analyserande och har ett kritiskt förhållningssätt till den egna verksamheten men den behöver utvecklas i ovan nämnda avseenden för att bli det stöd i kvalitets- och utvecklingsarbetet den är avsedd att vara. Mot bakgrund av kunskapsresultaten och inte minst den stora skillnaden mellan pojkars och flickors resultat är det av stor vikt att skolan analyserar den rådande situationen och utifrån detta vidtar åtgärder. Några sådana analyser har ännu inte gjorts. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2006:18).

Vid intervjuer med elever anges att det är stor skillnad mellan olika lärares bedömning och betygssättning. Eleverna upplever att lärarna inte samverkar kring bedömningar i alla ämnen. Lärare uppger att de känner till elevernas uppfattning att lärare bedömer olika. Vidare uppger lärare att de inte har tillräckligt med tid för att samverka kring bedömningar. Skolinspektionen bedömer att rektor i större utsträckning måste arbeta för att bedömning och betygssättning är likvärdig på skolan.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde:** Fokus på lärande**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen behöver öka. Rektor och lärare behöver förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav för eleverna och föräldrar. Undervisningen behöver i högre grad anpassas efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Tillsynen visar att eleverna har flera forum att driva olika frågor i, till exempel elevråd, kulturråd och cafeteriastyrelse m.m. Skolinspektionen bedömer att det finns goda förutsättningar i dessa avseenden att framgångsrikt arbeta med skolans demokrati-uppdrag.

När det gäller inflytande över undervisningen visar tillsynen att detta behöver förbättras, framför allt bland de äldre eleverna. Elever uppger att det varierar mycket mellan olika lärare i vilken grad det finns möjlighet att påverka. Enligt eleverna kan de få välja arbets- och redovisningsform men de uppger att vissa lärare bestämmer det mesta utifrån en färdig planering. Även rektor påpekar att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Skolinspektionen bedömer därför att det behöver skapas ett gemensamt förhållningssätt på skolan hur elevinflytandet ska bedrivas och stärkas.

En förutsättning för ett reellt och konstruktivt inflytande över undervisningens innehåll är att målen för undervisningen är kända bland eleverna. Skolinspektionen delar rektorns uppfattning att detta är ett utvecklingsområde för skolan.

Som nämnts ovan är det i vissa fall oklart i vilken utsträckning undervisningen styrs av kursplanernas krav, särskilt bland de yngre eleverna. Av de skriftliga omdömena framgår att skolan inte klargör målen för de naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena separat. I en resultatsammanställning över antal elever som nådde målen i respektive ämne från 2010 anges inte de naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena separat förrän i årskurs 9. Även mot bakgrund av detta anser Skolinspektionen att det är tveksamt huruvida mål och krav klargörs i tillräcklig omfattning.

Bredbynskolans kunskapsresultat har en negativ trend sett över en längre tidsperiod. Vid flera intervjuer anges att många elever nöjer sig med att klara målen och bli behöriga till nationellt program på gymnasieskolan. Från skolans håll vill man dock

höja elevernas ambitioner. Lärare uppger att deras skyldighet att se till att alla når målen innebär att tiden att hjälpa de elever som skulle kunna nå längre är begränsad.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver arbeta mer med att anpassa undervisningen så att varje elev utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Det föreligger alltså en skyldighet för skolan även i detta avseende. I det sammanhanget vill Skolinspektionen poängtera att det är en viktig framgångsfaktor i skolan att ha höga förväntningar på eleverna. Det är även viktigt att förväntningarna inte bara är höga hos lärarna, detta måste även tydliggöras för eleverna.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad ser till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Moälvens skolområde har en gemensam likabehandlingsplan. Denna plan utgår inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Den skolområdesövergripande planen innehåller generella mål, exempel på förebyggande åtgärder, rutiner vid misstänkt mobbning, ansvarsfördelning m.m. Det finns inget som hindrar att ett skolområde har en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan. Det är dock inte tillräckligt utan varje verksamhets specifika behov måste framgå.

Till den skolområdesgemensamma planen har Bredbynskolan bifogat "Likabehandlingsplan 13–16 år" samt "Likabehandlingsplan 6–12 år" daterade 2009-08-19. Dessutom har skolan bifogat "Plan mot kränkande behandling och diskriminering läsåret 2009/2010" daterad 2009-10-15. Den innehåller tre planer för förskoleklass–årskurs 3, årskurs 4–6 samt årskurs 7–9.

Skolinspektionen konstaterar att det inte finns någon aktuell plan mot kränkande behandling på Bredbynskolan för innevarande läsår. I de befintliga planerna finns inga

åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling som är kopplade till en aktuell kartläggning av situationen på skolan, något som är ett krav enligt skollagen. Av de existerande planerna framgår inte att elever har deltagit i upprättandet. Rektorn har dock uppgett att den nya planen som ska upprättas ska behandlas av antimobbningsgrupp och remitteras till elever samt att den ska bygga på en kartläggning.

När det gäller de planer som finns anges på flera olika ställen allmänt främjande och förebyggande insatser samt rutiner vid fall av kränkande behandling. Att ha så många planer som Bredbynskolan har medför en risk att det blir otydligt vilka rutiner som gäller och vilka åtgärder som ska vidtas när något händer. Vid intervjuer framgår även att planerna är dåligt förankrade bland elever och personal och att man inte alltid arbetar utifrån dem. Bredbynskolan måste därför vinnlägga sig om att skapa enhetliga rutiner och förankra dessa i verksamheten bland personal och elever så att de följs när något inträffar.

Även om relationerna elever emellan och mellan elever och vuxna överlag är god på skolan framkommer uppgifter om att det finns problem när det gäller relationerna mellan olika grupper på skolan. Det anges även i intervjuer att det råder en låg toleransnivå mot andra kulturer samt att språkbruket ibland är oacceptabelt. Även när det gäller undervisningssituationen framkommer det att elever förblir passiva på lektioner på grund av andra elevers beteende. Skolinspektionen bedömer att Bredbynskolan måste arbeta mer målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt skapa en trygg miljö för alla elever.

I årskurs 4–6 finns ett lärarlett forum, "Ringén", där olika ämnen som är kopplade till elevernas vardag diskuteras kontinuerligt. Bland annat har man diskuterat hur man ska uppträda mot varandra på Internet utifrån att det inträffat kränkande behandling via Internet. Även bland de äldre eleverna genomförs vissa främjande åtgärder, till exempel samarbetsövningar i klasserna. Elevenkäter görs varje år för att ta reda på hur eleverna upplever sin skolsituation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Bredbynskolans förebyggande arbete mot trakasserier och kränkande behandling behöver förstärkas samt att en ny årlig plan mot kränkande behandling behöver upprättas. För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38) samt handledningen "Förebygga diskriminering och kränkande behandling, främja likabehandling", utgiven av Diskrimineringsombudsmannen, Barn- och elevombudet samt Skolinspektionen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde:** Bedömning och betyg**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utfärda skriftliga bedömningar i enlighet med grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret, ska betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket ges. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Bredbynskolan upprättar dokument med detta innehåll, dock kallas de för "omdöme" i stället för "skriftlig bedömning", och kan således lätt förväxlas med de skriftliga omdömen som är kopplade till elevernas individuella utvecklingsplaner.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde:** Undervisningstid och val**Bedömning:**

Rektorn säkerställer inte att elever mottagna i den obligatoriska särskolan alltid följer särskolans kursplaner eller att de får sin undervisning med utgångspunkt i den garanterade timplanen för den obligatoriska särskolan. Betyg sätts inte i enlighet med författningarnas krav för elever mottagna i särskolan.

Författningsstöd:

2 kap. 2–3 §§, 6 kap. 1 §, 7 kap. 3 § särskoleförordningen

Motivering:

Vid Bredbynskolan finns elever som är mottagna i särskolan men som får sin undervisning i grundskoleklass. Av tillsynen framkommer att dessa elever som utgångspunkt följer grundskolans timplan och kursplaner. Målsättningen är enligt

rektorn att de ska nå målen i de praktiska ämnena men att de teoretiska ämnena blir anpassade. Vidare anges att vissa lärare har bra kännedom om särskolans kursplaner medan andra lärare har sämre kännedom om dessa. Vidare framkommer när det gäller betyg att eleverna får betyg enligt grundskolans kursplaner om de klarar de målen, annars får de betyg enligt grundsärskolans kursplaner och kan då få dubbla betyg. Vidare ges alltid betyg, utan att eleven eller elevens vårdnadshavare tillfrågas innan.

Timplanen för grundsärskolan omfattar väsentligt fler timmar i ämnena hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik samt slöjd. Med det nuvarande upplägget av undervisningen får inte särskoleeleverna de undervisningstimmar de har rätt till enligt timplanen.

För särskoleelever ska särskolans kursplaner tillämpas. Detta hindrar dock inte att en mottagen särskoleelev genom prövning enligt 7 kap. 16 § grundskoleförordningen kan få betyg enligt grundskolans kursplan. När det gäller betyg för särskoleelever ska betyg inte sättas automatiskt utan först om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Det är således valfritt att erhålla betyg och elever och vårdnadshavare ska informeras om möjligheten att välja.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan måste se till att språkvalet genomförs i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Bredbynskolan erbjuder franska, tyska, spanska samt svenska som språkval. Svenska är indelat i två grupper, svenska bas och svenska media. Vid intervju framkommer att svenska bas är en grundkurs som är inriktad på att eleverna ska nå målen. Medieninriktningen är inriktad mot film, tidningar och att producera text. Det finns ingen möjlighet att välja engelska.

Skolinspektionen vill framhålla att som alternativ till moderna språk ska eleven erbjudas att välja bland annat svenska eller engelska. Bredbynskolan måste se över erbjudandena inom språkvalet så att de överensstämmer med grundskoleförordningens bestämmelser. Inom språkvalet ska ämnena benämnas i enlighet med grundskoleförordningen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde:** Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över och att åtgärdsprogrammen behöver förbättras. Skolan behöver säkerställa att studiehandledning på modersmål ges till de elever som har behov av det. Skolans organisation med nivåindelade grupper är inte i överensstämmelse med skollagen.

Författningsstöd:

4 kap. 1, 3 §§ skollagen, 5 kap. 1–2, 4–5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:*Rutiner*

I grundskoleförordningen anges att rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven behöver *särskilt* stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Moälvens skolområde har ett gemensamt dokument som kallas Allmänt kring åtgärdsprogram, daterat 2008-09-25. I dokumentet anges en arbetsgång kring särskilt stöd. Dokumentet är i många delar konkret och kan fungera som ett stöd i arbetet för elever i behov av särskilt stöd. Rutinerna är dock i vissa avseenden oklara och inte i överensstämmelse med bestämmelserna i grundskoleförordningen. Det anges bland annat att åtgärdsprogram ska upprättas då en elev inte uppnått godkänt i svenska, engelska eller matematik. Ämnen bör inte särskiljas från varandra på detta sätt. I 5 kap. 4 § grundskoleförordningen anges att en elev ska ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska uppnått i slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Detta gäller oavsett vilket ämne som eleven kan befaras inte nå målen i.

När det gäller arbetsgången i dokumentet framgår att rektorn kan komma in på ett sent stadium i processen. Enligt grundskoleförordningen ska rektorn på ett tidigare stadium komma in i processen och se till att behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om sådant behov visar sig föreligga ska åtgärdsprogram upprättas. Däremot ska givetvis lärare ge stöd i och anpassa undervisningen generellt men om det kan föreligga behov av *särskilt* stöd ska rektorn kopplas in tidigare än vad som görs nu.

För närvarande upprättar ofta lärarna själva, ibland efter samråd med speciallärare, åtgärdsprogram utan att rektorn dessförinnan beslutat om någon utredning.

Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver se över sina rutiner så att de överensstämmer med kraven i grundskoleförordningen.

Vid tillsynen framkommer att elever i årskurs 7–9 som har svårigheter ofta ges stöd utanför klassens ram, till exempel med speciallärare i den s.k. studiegården. Enligt intervjuer är det i huvudsak samma elever som kommer till studiegården. Den verksamheten utvärderas med avseende på elevernas uppfattning om verksamheten, vilket är positivt, däremot görs inga resultat- eller effektutvärderingar i övrigt av skolans arbete med särskilt stöd.

Skolinspektionen vill påpeka att särskilt stöd i första hand ska ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Stödet ska vara inkluderande, inte exkluderande. Författningarna syftar till att elever ska ha en gemensam studiegång i klass som består av både elever med och utan behov av särskilt stöd. Inspektionen tyder på att Bredbynskolan har en strategi att ge särskilt stöd utanför klassens ram vilket man måste se över.

Åtgärdsprogram

I åtgärdsprogrammen behöver det tydligare framgå resultatet av den utredning som ligger till grund för att åtgärdsprogram har upprättats, det vill säga vilka behoven är. Målsättningarna måste vara konkreta och kopplade till nationella mål. I något exempel som Skolinspektionen har tagit del av är målsättningen för vid och därmed blir åtgärden svåra att utvärdera. Vidare finns exempel där det inte framgår vilka åtgärder som ska vidtas, vilket är ett krav enligt grundskoleförordningen. Av åtgärdsprogrammen måste det även tydligare framgå att det är skolan som är ansvarig för att tillgodose stödbehovet.

Studiehandledning på modersmål

Vid tillsynen framkommer att studiehandledning på modersmål inte alltid ges trots att det finns konstaterade behov för vissa elever. Skolinspektionen vill framhålla att studiehandledning är en stödform som ska ges elever som har behov av det. Till skillnad från modersmålsundervisning finns inga begränsningar när det gäller till exempel gruppstorlek.

Nivåindelning

Bredbynskolan delar i flera ämnen in eleverna i "tempoindelade" grupper. I årskurs 8 väljer alla elever grupp i matematik och i årskurs 7 delas eleverna in i olika grupper i engelska utifrån vad de vill och rekommenderas. Det är dock möjligt att byta mellan grupperna men indelningen innebär i praktiken att det är mycket svårt att nå de högre betygsstegen i de grupper som läser med ett lägre tempo. Skolinspektionen vill framhålla att risken är uppenbar att förväntningarna från skolan och ambitionerna hos eleverna sänks med detta system. I praktiken försvinner även möjligheten att nå alla betygssteg.

Skolinspektionen vill framhålla att verksamheten ska organiseras så att eleverna i huvudsak har en sammanhållen och gemensam studiegång. Nivåindelning efter kunskaps- eller prestationsmässiga förutsättningar i ett ämne under en begränsad tid kan vara motiverat utifrån ett pedagogiskt syfte om det inte leder till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Vid sådan organisation är det viktigt att elevernas resultat utvärderas kontinuerligt och att organisationen omprövas.

Skolinspektionens bedömning är att Bredbynskolans indelning i grupper inte är i överensstämmelse med bestämmelserna i skolförfattningarna.